

к. ек. н. Колосок Андрій Мирославович
старший викладач кафедри обліку та аудиту
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Волинська обл. 43021, м. Луцьк, вул. Тесленко 7
e-mail: kolosok@lt.ukrtel.net ; моб. 0667288130

Адресна матеріальна допомога як елемент соціально-відповідальної держави.

У статті здійснений аналіз процедури надання одноразової грошової матеріальної допомоги громадянам, які опинились в складних життєвих обставинах, визначені шляхи її вдосконалення.

***Ключові слова:** грошова матеріальна допомога, регіональна програма соціального захисту населення, соціальна відповідальність.*

Andriy Kolosok.

Targeted financial assistance as a part of socially responsible state.

ANNOTATION

In this article the procedures for the single monetary financial assistance for citizens who appeared in difficult circumstances analyzed, the ways of its improvement established.

***Keywords:** monetary financial assistance, regional program of social protection, social responsibility.*

Адресная материальная помощь, как элемент социально-ответственного государства.

В статье осуществлен анализ процедуры предоставления материального пособия гражданам, которые оказались в сложных жизненных обстоятельствах, определены пути ее совершенствования.

***Ключевые слова:** материальное пособие, региональная программа социальной защиты населения, социальная ответственность.*

Постановка проблеми. Реалії соціально-економічного стану держави спонукають суспільство до пошуку нових форм соціальної співпраці. Дедалі частіше зустрічаємо термін соціальна відповідальність бізнесу, але вітчизняні підприємства неохоче приймають участь у цій формі соціального діалогу. Причиною є не лише фінансові проблеми, але й не готовність самого суспільства. Адже соціально-відповідальний бізнес може розвиватись лише у соціальній державі. Саме держава повинна показувати приклад соціальної відповідальності, спонукати інших. Одним із елементів соціальної відповідальності держави є одноразова адресна грошова (матеріальна) допомога. Проте у процедури її надання є ряд проблем, зокрема наявна велика кількість громадян, які опинились в складних життєвих обставинах - а фінансування обмежене, немає і єдиного підходу щодо організації її виплати.

Аналіз досліджень і публікацій. В працях різних авторів, присвячених

соціальної відповідальності як бізнесу так і держави, питання матеріальної допомоги висвітлюються лише частково. Окремі проблеми в різний час в своїх працях розглядали Березіна О.Ю.[1], Водницька Н. В.[2], Грицина Л. А.[3], Супрун Н.А.[5] та інші.

Протягом останнього десятиріччя теоретичним та практичним аспектам соціальної відповідальності приділяли увагу Степанова О.В. [6], Мішенін Є.В[6], Царик І. М.[7] та інші.

Виділення невирішеної частини загальної проблеми. Однак коло питань, пов'язаних із організацією процедури надання матеріальної допомоги в сучасних умовах, не набули належного висвітлення і потребують більш детального дослідження. Зокрема, потребує подальшого вдосконалення питання надання допомоги із депутатського фонду, а також необхідно оптимізувати процедуру збору та обробки документів.

Формулювання цілей статті. *Об'єктом* дослідження є організація і методика здійснення процесу надання одноразової грошової допомоги громадянам, які опинились в складних життєвих обставинах.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційних і методичних засад одноразової матеріальної допомоги.

Метою дослідження є розвиток теоретичних засад соціально відповідальної держави та формування практичних рекомендацій щодо вдосконалення нормативного, методичного та документального забезпечення практичного інструментарію соціальної відповідальності.

Виклад основного матеріалу. У дорученні кабінету міністрів від 18.05.2012 № 2653/0/1-12 стосовно вивчення досвіду Вінницької міської ради пропонується створювати комунальні обчислювальні центри з метою оптимізації процесів нарахування житлово-комунальних послуг та різних видів соціальної допомоги [8]. На даний момент інформаційно-обчислювальні центри з подібними функціями існують лише в окремих великих містах України, зокрема, у Вінницькій області – це єдине підприємство, у Волинській – 1; у Дніпропетровській – 7; у Житомирській 2; у Закарпатській – 1; у Запорізькій – 1; у Київській – 3; у Миколаївській – 2; у

Одеській-1; у Полтавській -1; у Сумській – 1; Тернопільській -1; Хмельницькій -1; Черкаській -2 і у м. Києві – 1 підприємство.

У Волинській області “Центр по здійсненню соціальних виплат” (надалі центр) утворився згідно з рішенням Волинської обласної ради шостого скликання від 22.12.2010 №2/18 «Про утворення комунальної установи «Центр по здійсненню соціальних виплат» на базі інформаційно-обчислювального центру головного управління праці, соціальних питань та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи і продовжує виконувати всі його основні функції [9].

Одним з головних завдань центру є здійснення нарахування, формування, підготовка до друку документів для виплати всіх видів соціальної допомоги, субсидій та пільг у готівковій формі на придбання твердого і рідкого пічного палива та скрапленого газу, компенсаційних та соціальних виплат громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, грошової виплати на електропостачання (експеримент у Волинській області) та інших грошових виплат, формування документів на виплату в електронному вигляді та друк всіх паперових відомостей.

Щомісячно центр здійснює нарахування по 23 видах виплат (одноразова допомога при народженні, допомога по вагітності та пологам, державна соціальна допомога малозабезпеченим, допомога самотнім матерям, допомога матерям-героїням, допомога по догляду за престарілими тощо). Загальна кількість одержувачів всіх видів виплат в області станом на 01.01.2012 року складає 390 тисяч чоловік. Спеціалістами центру за допомогою програмного забезпечення по кожному виду окремо формуються відомості для виплати допомоги через поштові відділення зв'язку або установи банків. Для здійснення виплати допомог, компенсацій, субсидій, пільг готівкою через банківські установи крім паперових відомостей додатково створюються електронні файли на зарахування коштів в розрізі районів, банків та різних видів виплат. Щомісячно кількість цих файлів зростає та складає більше тисячі, що в подальшому передаються засобами електронного зв'язку на банківські установи.

На виконання “Регіональної цільової програми соціального захисту населення

на 2012-2014 роки” від 27 грудня 2011 року N 8/15, в частині надання одноразової грошової матеріальної допомоги, в обласному бюджеті на 012 рік передбачено[10]:

- **800000** гривень - для надання одноразової грошової матеріальної допомоги за зверненням громадян до депутатів обласної ради, з розрахунку 10000 грн. на одного депутата;

- 582200 гривень - для надання одноразової грошової допомоги за зверненнями громадян в органи державної влади та місцевого самоврядування.

Окремо, відповідно до заходів Регіональної цільової програми соціального захисту населення на 2012-2014 роки , без особистих звернень громадян, передбачено на 2012 рік надання допомоги наступним категоріям:

-жителям області, яким виповнилось 100 і більше років (з розрахунку 100 грн. на кожного);

-ветеранам ОУН-УПА (з розрахунку 2 рази на рік по 170 грн., 2 рази на рік –по 100 грн.);

- надання щорічної матеріальної допомоги родинам, які втратили синів в Афганістані ,та інвалідам I групи (з розрахунку 200 грн. кожному);

- надання одноразової матеріальної допомоги сім'ям працівників органів внутрішніх справ області, які загинули під час виконання службових обов'язків (по 200 грн.).

Видатки, пов'язані з наданням одноразової грошової допомоги громадянам, які опинились в складних життєвих обставинах здійснюються у межах коштів обласного бюджету.

На виконання розпорядження облдержадміністрації від 15 березня 2012 р. № 106 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених в обласному бюджеті для надання одноразової грошової матеріальної допомоги громадянам, які опинилися в складних життєвих обставинах, та іншим категоріям громадян», всі звернення громадян направляються в комунальну установу “Центр по здійсненню соціальних виплат” для реєстрації та формування повного пакету документів. Після реєстрації заяви, Центром формуються справи та надсилаються запити відповідним райдержадміністраціям та виконкомам міських (міст обласного значення) рад на

проведення обстеження матеріально-побутових умов проживання заявника та його сім'ї. Для розгляду на Комісії з питань надання одноразової грошової матеріальної допомоги готуються справи, забезпечені повним комплектом документів, з дотриманням контрольних дат по зверненням, та формується протокол засідання, який в тижневий термін реєструється в органах державного казначейства. Реєстрація юридичних та фінансових зобов'язань, фінансування видатків, пов'язаних з наданням допомоги, та проведення таких виплат громадянам здійснюються у межах асигнувань відповідно до помісячного розпису видатків обласного бюджету.

Згідно затвердженого плану асигнувань на 2012 рік по КТКВК 090412 "Інші видатки на соціальний захист населення", на січень місяць не передбачено кошторисних призначень по КЕКВ 1343 (інші поточні трансферти населенню). Тому перше засідання комісії з питань надання одноразової грошової матеріальної допомоги проведено 6 лютого 2012 року.

Станом на 30.05.2012 року проведено 8 засідань комісій, на яких розглянуто 816 звернень та надано допомогу 683 громадянам на загальну суму 652500 грн. З них зокрема:

- за зверненнями громадян до депутатів обласної ради 234 (+7 заявників - за колективними зверненнями) отримали допомогу на загальну суму 344900 грн., планом на лютий - червень передбачено - 350000 грн.;

- за зверненням громадян в органи державної влади та місцевого самоврядування надано допомогу 449 заявникам на загальну суму 307600 грн., планово – 280300 грн.

Відповідно до заходів Регіональної цільової програми соціального захисту населення в травні надана грошова допомога для часткового відшкодування витрат на житлово-комунальні послуги і придбання твердого палива та скрапленого газу ветеранам ОУН-УПА (по 170 грн. кожному). Допомога виплачена 421 особі на загальну суму 71570 грн.

Кошти, передбачені в обласному бюджеті для надання одноразової грошової допомоги громадянам, які опинились в складних життєвих обставинах, та іншим категоріям громадян, на період січень-червень 2012 року використані в повному

обсязі.

Висновки. Проведене дослідження питань, пов'язаних з організацією і проведенням соціальних виплат у Волинській області, дозволило зробити такі висновки:

- матеріальна допомога є ключовим елементом соціальної держави, за допомогою якої надаються фінансові ресурси громадянам, які опинились в складних життєвих обставинах. Вона надає можливість оперативно виділити кошти людям, що постраждали від пожежі, чи потребують термінового лікування;

- процес надання адресної грошової допомоги є складним та тривалим, що вимагає значного кваліфікаційного рівня відповідної комісії;

- потребує спрощення та прискорення процедура оформлення документів, для надання матеріальної допомоги;

- за умови достатнього фінансування доцільним є проведення засідань комісії з питань надання одноразової грошової допомоги два рази на місяць;

- з метою прискорення виплати допомоги, державному казначейству України необхідно віднести до позачергових платежів поштовий збір за доставку наданих грошових коштів;

- в інших великих містах з метою інформатизації та прискорення обчислювальних процесів доцільно розглянути можливість створення установ подібних до Центру по здійсненню соціальних виплат.

Література

1. Березіна О. Ю. Теоретичні підходи до визначення поняття «корпоративна соціальна відповідальність» / О. Ю. Березіна // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – Житомир : ЖДТУ, 2010. – Вип. 3 (53). – Ч. 1. – С. 223–225.
2. Водницька Н. В. Взаємозв'язок соціальної і економічної політики в умовах формування соціально орієнтованої ринкової економіки / Н. В. Водницька // Економіка розвитку. – 2004. – №1 (29). – С. 25-28.
3. Грицина Л. А. Реалізація корпоративної соціальної відповідальності підприємства в системі зацікавленості та взаємовідносин сторін / Л. А. Грицина // Вчені записки Кримського інженерно-педагогічного університету Економічні науки. – Сімферополь: НІЦ КІПУ, 2008. – Вип. 12. – С. 73–77. – 0,39 др. арк.

4. Мішенін Є.В., Степанова О.В. Управління соціальними витратами на підприємстві: суспільні орієнтири та механізми реалізації // Вісник Українського державного університету водного господарства та природокористування. – Рівне, 2004. - Вип. 2(26), ч. 2. - С. 543-548.
5. Супрун Н.А. Корпоративна соціальна відповідальність як чинник сталого розвитку бізнесу / Н.А. Супрун // Економіка і прогнозування. – 2009, №3. – С. 61-74
6. Степанова О.В., Мішенін Є.В Соціально відповідальне управління промисловими підприємствами: проблеми формування та напрямки реалізації // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія “Економіка та менеджмент”. - 2007. - № 6 – 7 (26 – 27). – С. 404 - 414
7. Царик І. М. Рыночное регулирование социальной ответственности бизнеса в условиях цикличности экономики / І. М. Царик // Историко– правовые и социально-экономические аспекты развития общества: материалы межвуз. науч.-практ. конф., 7 апр. 2010 г. – Чернигов: Укр.-рос. ин-т (филиал) Моск. гос. откр. ун-та в г. Чернигове, 2010. – С. 208–210.
8. Доручення КМУ від 18.05.2012 №20653/0/1-12 стосовно вивчення досвіду Вінницької міської ради [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
9. Рішення Волинської обласної ради шостого скликання від 22.12.2010 №2/18 «Про утворення комунальної установи «Центр по здійсненню соціальних виплат» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.volynrada.gov.ua>
10. Рішення Волинської обласної ради шостого скликання від 27 грудня 2011 року N 8/15 “Про регіональну цільову програму соціального захисту населення на 2012-2014 роки” [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.volynrada.gov.ua>